

Nr 79.

Ankom till riksdagens kansli den 25 maj 1939 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om anslag för bidrag till uppförande av centrallagerhus för konsumtionspotatis för de fyra nordligaste länen m. m.

(1:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 176 av herr *Carlström m. fl.* samt II: 259 av herr *Lindmark m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte anvisa ett förslagsanslag av 60,000 kronor såsom bidrag till »centrallagerhus» för konsumtionspotatis i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, samt att riksdagen måtte i anslutning till vad i motionerna anförts medgiva utlämnande av lån intill ett belopp av 140,000 kronor till dessa lagerhus.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Västernorrlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott har i skrivelse den 6 september 1938 hemställt om anvisande från jordbrukets prisregleringsfond av ett belopp å 50,000 kronor till uppförande av fyra centrallagerhus för lagring av konsumtionspotatis inom Västernorrlands län.

I skrivelse den 10 januari 1939 har *lantbruksstyrelsen* efter att ha konstaterat att det norrländska jordbruket ägde mycket stora förutsättningar för en lönande potatisproduktion, framförallt i fråga om konsumtionspotatis, samt att behovet av lämpliga lokaler för sortering och lagring av potatis gjorde sig mer och mer gällande förordat, att åtgärder i nyssnämnda framställnings syfte stödjas av statsmakterna. Ett dylikt stödande har synts styrelsen önskvärt även i betraktande av att jordbruket i Norrland trots redan vidtagna åtgärder dock fortfarande syntes arbeta under tryckta förhållanden. Såsom ytterligare motivering för stödåtgärder för anordnande genom jordbrukarsammanslutningars försorg av potatislagerhus anföras de säregna förhållanden, varunder andelsrörelsen bland jordbrukarna i Norrland arbetar. Rörande de närmare formerna för statens bistånd har *lantbruksstyrelsen* yttrat i huvudsak följande.

Särskilda statsmedel för utlämnande av bidrag utan återbetalningsskyldighet för nu angivet ändamål torde icke finnas tillgängliga. Med hänsyn härtill och då, enligt vad *lantbruksstyrelsen* erfarit, vissa jordbrukarsammanslutningar uti ifrågavarande landsända i förhoppning om bidrag av statsmedel för ändamålet planera uppförande av potatislagerhus till ett stör-

re antal än som beräknats av Västernorrlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott, vill styrelsen ifrågasätta, huruvida icke möjlighet bör beredas att ur jordbrukets prisregleringsfond för ifrågavarande ändamål anvisa bidrag utan återbetalningsskyldighet till större belopp än det i framställningen föreslagna. Det belopp, som torde vara erforderligt, uppskattas av lantbruksstyrelsen till i runt tal 100,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen vill sålunda föreslå, att riksdagens medgivande må utverkas att ur jordbrukets prisregleringsfond högst 100,000 kronor må användas till utlämnande av bidrag utan återbetalningsskyldighet till ekonomisk förening av jordbrukare för anläggning av potatislagerhus i Norrland med viss andel — förslagsvis 20 procent — av anläggningskostnaden. Såsom villkor för tillgodonjutande av dylikt bidrag torde böra gälla, att anläggningarna skola avse ett rationellt ordnande av verksamheten. Bidrag synes böra utgå även till redan utförda anläggningar, därest Kungl. Maj:t finner skäl därtill föreligga och desamma fylla förenämnda anspråk. På Kungl. Maj:t torde böra ankomma att besluta om utanordnande av bidragen samt att utfärda föreskrifter angående de grunder, efter vilka bidragen skola utgå, liksom även att taga under övertvägande, huruvida nämnda bidragsverksamhet lämpligen bör utsträckas att gälla även vissa andra delar av riket, där avsättningsförhållandena äro likartade.

I proposition nr 230 till årets riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område för nästa regleringsår. *Departementschefen* har i samband med förslag till särskilda åtgärder till befrämjande av jordbruket i Norrland anmält berörda framställningar från Västernorrlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott samt lantbruksstyrelsen samt därom anfört följande.

Lantbruksstyrelsen har föreslagit, att högst 100,000 kronor av prisregleringsfonden skola få användas till utlämnande av bidrag utan återbetalningsskyldighet till ekonomisk förening av jordbrukare för anläggning av potatislagerhus i Norrland och andra delar av riket, där likartade avsättningsförhållanden för potatis äro rådande. Detta förslag, som föranletts av en framställning från Västernorrlands läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott med hemställan om anslag för uppförande av centrallagerhus för konsumtionspotatis i nämnda län, finner jag värt beaktande. Då emellertid någon erfarenhet av dylik verksamhet ännu icke föreligger, torde till att börja med bidrag böra beviljas endast till uppförande av det planerade eller under byggnad varande lagerhuset i Sundsvall och eventuellt till ytterligare en liknande anläggning i Norrland. Bidragen synas böra utgå från förenämnda allmänna anslag å 800,000 kronor. Beträffande bidragens storlek, villkor för bidrags erhållande samt ingivande av ansökning därom torde i tillämpliga delar böra gälla vad förut sagts om bidrag för anläggning av mejerier i lappmarken.

Beträffande statsbidrag från jordbrukets prisregleringsfond för anläggande eller ombyggnad av andelsmejerier i lappmarken och därmed jämförliga trakter av landet har departementschefen förordnat, att bidragen i regel böra begränsas till 20 procent av anläggningskostnaderna. Därest vederbörande hushållningssällskap på grund av särskilda förhållanden finner sig böra tillstyrka högre bidrag än 20 procent, bör Kungl. Maj:t givetvis vara oförhindrad att besluta i enlighet härmed. Såsom villkor för erhållande av bidrag för berörda ändamål bör gälla, att anläggningarna utföras i samverkan

med svenska mejeriernas riksförening och tillgodose ett rationellt ordnande av driften. Ansökningar om bidrag böra ingivas till hushållningssällskapet och bli föremål för prövning i samband med fördelningen av det allmänna anslaget ur prisregleringsfonden.

Motionärerna avse, att potatislagerhus i fyra norrländska städer borde uppföras av lantmännens ekonomiska sammanslutningar. Statsbidrag skulle utgå med 30 procent av kostnaderna. För återstående del av kostnaderna borde utlämnas lån, vilka skulle löpa med 3 års räntefrihet och 6 års amorteringsfrihet samt därefter återbetalas under en tid av 10 år.

Av den föregående redogörelsen framgår, att spørgsmålet om statsbidrag till lagerhus för konsumtionspotatis i Norrland berörts i årets proposition angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område. Vad departementschefen härutinnan uttalat har icke föranlett någon erinran från sammansatt bevillnings- och jordbruksutskott, som behandlat propositionen i sitt utlåtande nr 2. I enlighet härmed torde alltså under nästa regleringsår från jordbrukets prisregleringsfond bidrag med 20 procent av kostnaderna kunna utgå till uppförande av det planerade eller under byggnad varande lagerhuset i Sundsvall och eventuellt till ytterligare en liknande anläggning i Norrland. Då någon erfarenhet av ifrågavarande verksamhet ännu icke föreligger, förmenar utskottet i likhet med vad departementschefen anfört i ovannämnda proposition, att statens medverkan å området till att börja med torde böra begränsas på sätt föreslagits i propositionen. Med hänsyn härtill synes någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida i motionernas syfte icke vara erforderlig.

Utskottet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 176 och II: 259 må, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet anfört, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 25 maj 1939.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 78.
